

**DUMNEZEAȘCA
SCRIPTURĂ
A LEGII VECHI ȘI A CELEI NOI**

Se tipărește acum a doua oară,
la 100 de ani după ediția din 1914, cu binecuvântarea

**SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE
DE RĂSĂRIT DIN ROMÂNIA**

sub arhipăstoria ÎPS Mitropolit Vlasie Mogârzan

**EDITURA
ADORMIREA MAICII DOMNULUI
BUCUREȘTI**

La centenarul ediției sinodale din 1914

*Iată vin zile, zice Domnul:
și voi trimite foamete pre pământ,
nu foamete de pâine, nici sete de apă,
ci foamete de a auzi cuvântul Domnului*
Amos 8, 11

*Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu
tot graiul ce iese din gura lui Dumnezeu*
Matei 4, 4

Prin minunata purtare de grijă a lui Dumnezeu aducem înaintea cititorilor astăzi, la centenarul ediției sinodale din 1914, o nouă ediție a **Bibliei, adică Dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi și a celei Noi**. Străduințele noastre de a tipări această nouă ediție s-au datorat necesității credincioșilor de a avea Cuvântul lui Dumnezeu nestrămutat, neschimbat în litera lui, precum l-am moștenit de la înaintașii noștri, spre a ne fi hrană și băutură duhovnicească. Și pentru a ne face cât mai înțeleși în ceea ce am dorit să oferim credincioșilor, vom înfățișa pe cât de scurt și limpede cu putință ce am cugetat și am încercat să realizăm prin ediția de față.

Izvoarele Sfintei Scripturi și însemnătatea lor pentru textul biblic

Mai înainte de a enumera pe scurt cele mai însemnate ediții ale Sfintei Scripturi în limba română, se cuvine să vorbim despre izvoarele Sfintei Scripturi, din ce limbă s-a tradus și cine au fost cei care au săvârșit această lucrare dumnezeiască.

Septuaginta, al cărei nume provine de la cei 72 învățați iudei, câte 6 din fiecare seminție a poporului lui Israil, care au tălmăcit scripturile ebraice în limba greacă, este cel dintâi izvor al cărților Vechiului Testament. Ea datează din secolul III î.Hr. și a fost săvârșită la cererea împăratului egiptean Ptolomeu al II-lea Filadelful, întemeietorul faimoasei Biblioteci din Alexandria. Cele mai vechi manuscrise relativ complete ale Septuagintei, existente astăzi în lume, datează din secolul al IV-lea d.Hr.; ele sunt mai vechi decât orice manuscris în limba ebraică.

Textul Masoretic constituie cel de-al doilea izvor al cărților Vechiului Testament. Până la începutul erei creștine, iudeii au folosit Septuaginta fără urmă de suspiciune, însă odată cu apariția creștinismului ei încep să o respingă. În secolul I d.Hr., rabinii stabilesc canonul Bibliei ebraice, care va fi diferit de versiunea oferită de Septuaginta. Ei aveau să scrie în secolul al III-lea: „Scripturile nu trebuie să fie scrise în limba greacă. Șaptezeci de învățați din vechime au scris Tora în greacă pentru împăratul Ptolomeu și acea zi a fost la fel de blestemată pentru Israil precum cea în care a fost făurit vițelul de aur, pentru că Tora nu putea fi tradusă întocmai” (Sefer Tora I, 8).

Prin urmare, ei vor respinge Septuaginta și vor utiliza de acum înainte doar Scripturile ebraice. Din cauza faptului că manuscrisele lor erau scrise la început

doar cu consoane, între secolele VI-X d.Hr., învățații evrei numiți masoreți (de la *mesorah*, care înseamnă tradiție) vor înfăptui o standardizare a textului ebraic, adăugând vocale. Mai târziu, toate manuscrisele care datau dinainte de această standardizare au fost distruse. Această variantă în limba ebraică a cărților Vechiului Testament va fi cunoscută sub numele de Textul Masoretic. Cele mai vechi manuscrise existente astăzi în lume datează din secolele IX-XI d.Hr..

Septuaginta și Textul Masoretic sunt cele două izvoare principale ale cărților Vechiului Testament și, după cum mărturisește istoria, ele diferă nu doar prin limba în care au fost scrise, ci și prin forma, conținutul și fundamentul lor teologic. În Septuaginta vom regăsi toate cărțile Vechiului Testament, însă din Textul Masoretic lipsesc câteva dintre acestea, precum: *Tovit*, *Iudita*, *Varuh*, *Cartea lui Ieremia Proorocul*, *III Esdra*, *Înțelepciunea lui Isus fiul lui Sirah*, *Înțelepciunea lui Solomon*, Cărțile I-III Macavei; din alte cărți precum *Estir* și *Daniil* lipsesc părți importante, iar în altele există deosebiri însemnate față de Septuaginta. În ce privește fundamentul teologic al celor două izvoare, Septuaginta aparține tradiției iudaice dinainte de venirea Mântuitorului, reflectând cu mai multă acuratețe moștenirea poporului lui Israil, pe câtă vreme Textul Masoretic aparține tradiției rabinice din secolele VI-X după Hristos, ostilă mărturisirii și profețiilor existente în Vechiul Testament referitoare la Hristos.

Ediția sinodală din 1914 între celelalte ediții ale Sfintei Scripturi în limba română

Prima ediție a Sfintei Scripturi în limba română a văzut lumina tiparului în anul 1688, fiind cunoscută sub numele de **Biblia de la București**, sau **Biblia lui Șerban Cantacuzino**. Aceasta este cea dintâi traducere integrală în limba română a Sfintei Scripturi, după Septuaginta, săvârșită de stolnicul Constantin Cantacuzino, frații Radu și Șerban Greceanu, logofeți, cu sprijinul Episcopului Ghermano de Nyssa, directorul Academiei Grecești din Constantinopol, și al lui Sevastos Kymenites, directorul Școlii Grecești din București. Vechiul Testament a fost revizuit după traducerea lui Nicolae Milescu spătarul.

O a doua ediție completă a Sfintei Scripturi va fi tipărită abia în 1795 și va fi cunoscută sub numele de **Biblia de la Blaj**, și mai rar **Biblia lui Ioan Bob**. Traducerea va fi săvârșită de Samuil Micu Clain, după Septuaginta, utilizând Biblia de la București și ediții în alte limbi, și va fi tipărită de Episcopul Ioan Bob la tipografia seminarului greco-catolic din Blaj. Această ediție va fi desconsiderată neîncetat din cauza faptului că traducătorul și editorul său au fost greco-catolici, însă va fi utilizată și reeditată de multe ori. Având o limbă mai apropiată cu un secol de contemporaneitate, și fiind mai luminată în unele locuri, confruntată atât cu Biblia de la București, cât și cu originalul grec pentru o reproducere cât mai fidelă a textului original, Biblia de la Blaj a rămas, în ciuda provenienței sale, un text de referință.

În secolul XIX, vor fi tipărite mai multe ediții ale Sfintei Scripturi. În 1819, va apărea **Biblia de la Sankt Petersburg**, cu sprijinul Societății Biblice Ruse, filială a Societății Biblice Britanice. Ea constituie o reeditare a Bibliei de la Blaj, oferită societății de Mitropolitul Gavriil al Chișinăului. În această perioadă, Societatea Biblică Rusă se va îngriji de tipărirea multor altor ediții ale textelor sfinte în limba română, cu banii protestanților.

Între anii 1854-1856, Episcopul Filotei al Buzăului se va ocupa de tipărirea **Bibliei de la Buzău**, în 5 volume. Episcopul Filotei va revizui textul Bibliei de la București din 1688 și a celei de la Blaj din 1795, înlăturând regionalismele și schimbând o sumă de cuvinte și expresii, pentru o mai bună înțelegere a textului.

Între anii 1856-1858, Mitropolitul Transilvaniei, Andrei Șaguna, va tipări o nouă ediție a Sfintei Scripturi, **Biblia de la Sibiu** sau **Biblia lui Andrei Șaguna**, cu ilustrații, având la bază vechile traduceri din anii 1688, 1795, 1854, confruntate cu textul original al Septuagintei, ediția de la Atena din 1843 și o traducere slavonă.

În același timp, începând din secolul al XIX-lea, protestanții se implică din ce în ce mai mult în tipărirea și răspândirea cărților bisericești în tiraj mare, îndeobște a Sfintei Scripturi, edițiile lor fiind tributare erorilor existente în învățătura lor de credință. Astfel, în 1838, va fi tipărit **Noul Testament de la Smirna** în tipografia unei misiuni protestante americane în 5.000 de exemplare. Se indica doar faptul că a fost tipărită la dorința episcopilor din Valahia, după un exemplar dat de aceștia, iar textul acestei ediții a fost folosit pentru reeditare de mai multe ori.

În 1867, Societatea Biblică Britanică și pentru Străinătate va tipări Noul Testament la București. În 1871, aceeași societate va tipări Noul Testament la Iași, iar în 1873 la Budapesta. Până la ediția sinodală din 1914, multe versiuni ale Bibliei, Noului Testament și Psaltirii vor vedea lumina tiparului prin intermediul acestei societăți protestante. În general, aceste versiuni nu menționau numele traducătorilor, nici locul și data apariției.

Pentru a contracara avântul acestei societăți biblice, ale cărei ediții erau considerate ca având tentă protestantă, în dispută fiind mai multe pasaje atât din Vechiul Testament, cât și din Noul Testament, pe 23 octombrie 1908, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a luat hotărârea de a tipări, prin purtarea sa de grijă și sub îndrumarea sa directă, o nouă Sfântă Scriptură. Această ediție se va numi **Ediția Sfântului Sinod** și va vedea lumina tiparului în zilele regelui Carol I, la Tipografia Cărților Bisericești din București.

Această primă ediție sinodală a rămas până astăzi singura ediție aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române tradusă după Septuaginta. Ea a constituit o revizuire a Bibliei de la Blaj din 1795, prin intermediul Bibliei de la Buzău și a Bibliei lui Andrei Șaguna, efectuată începând cu anul 1895, din inițiativa mitropolitului primat Iosif Gheorghian, de comisii succesive alcătuite din

membri ai Sfântului Sinod. Este, de asemenea, prima versiune a Sfintei Scripturi în grafie latină autorizată de Biserica Ortodoxă Română.

În 1936, din îndemnul și cu purtarea de grijă a patriarhului Miron Cristea, va fi tipărită o nouă traducere a Sfintei Scripturi, realizată după Septuaginta și Textul Masoretic, de către Mitropolitul Moldovei, Nicodim Munteanu, în colaborare cu preoții profesori Vasile Radu și Gala Galaction. În 1938, va apărea o nouă ediție a celei din 1936, care nu va primi recunoașterea Sfântului Sinod.

Edițiile sinodale următoare, din anii 1944, 1968, 1975, 1982, 1988, 1990 și 1993 au la bază textul ediției din 1936, cu îmbunătățiri de limbă și stil. Începând cu ediția din 1968, acestea vor fi tipărite cu sprijinul material al Societăților Biblice Unite.

Edițiile Sfintei Scripturi existente astăzi

În 1988, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române a retipărit cu caractere latine Biblia de la București din 1688 într-o ediție jubiliară, la 300 de ani de la apariția ei. În 2000, la inițiativa episcopului greco-catolic Virgil Bercea, Tipografia Vaticană din Roma va republica Biblia de la Blaj într-o ediție jubiliară, cu sprijinul material al Papei Ioan Paul al II-lea. În 2001, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române va aproba tipărirea unei noi versiuni a Sfintei Scripturi, realizată de Arhiepiscopul Clujului, Bartolomeu Valeriu Anania. Pentru această nouă versiune, el va utiliza Septuaginta și Textul Masoretic, consultând totodată ghidurile de traducere ale Societăților Biblice Unite. În 2004, Editura Polirom va începe să tipărească o nouă traducere a Vechiului Testament după Septuaginta, realizată de un grup de cercetători, patrologi și lingviști de la Colegiul Noua Europă.

Odată cu înființarea Societății Biblice Române în 1992, care-și va schimba numele în Societatea Biblică Interconfesională din România, se hotărăște realizarea unei traduceri interconfesionale a Sfintei Scripturi. Astfel, în 2010, sub egida acestei societăți, va vedea lumina tiparului o nouă ediție a Noului Testament prin care se urmărește micșorarea deosebirilor de traducere apărute de-a lungul timpului între diferitele ediții ale textului biblic și alinierea la standardele Societăților Biblice Unite.

De ce am ales să retipărim ediția sinodală din 1914, și nu Biblia de la București (1688), Biblia de la Blaj (1795) sau altă ediție din secolul XIX sau XX ?

Biblia de la București (1688), ca și Biblia de la Blaj (1795), reprezintă monumente ale limbii și culturii române și au rămas de-a lungul veacurilor texte de referință ale Sfintei Scripturi. Însă, graiul lor este greu accesibil, încurcat și pe alocuri aproape de neînțeles pentru credincioșii contemporani. Pentru o înțelegere aprofundată a cuvântului dumnezeiesc este necesară cunoașterea cuvintelor și expresiilor arhaice, care îngreunează mult citirea Sfintei Scripturi.

Biblia de la Buzău, ca și Biblia lui Andrei Șaguna sau alte ediții apărute în secolul XIX, sunt manuscrise tranzitorii, în cadrul cărora se încearcă înnoirea limbii, eliminarea regionalismelor și arhaismelor din secolele XVII și XVIII, care devin de neînțeles chiar pentru secolul XIX, și îndreptarea unor pasaje mai întunecate ale cuvântului dumnezeiesc.

Ediția sinodală din 1914 este o încununare a străduințelor ierarhilor din secolul XIX și începutul secolului XX de a oferi păstoriților lor Dumnezeiasca Scriptură în grafie latină, într-o limbă română modernă, accesibilă până în zilele noastre, respectându-se cu fidelitate textul Septuagintei și evitând contaminările cu învățături străine de Ortodoxie.

După ediția sinodală din 1914, lumea ortodoxă se pleacă curentului existent în principal în lumea protestantă, și apărut ulterior și în cea catolică, de a utiliza Textul Masoretic ca text de bază pentru Vechiul Testament. Nu se va renunța cu totul la Septuaginta, din simplul motiv că Textul Masoretic nu cuprinde toate cărțile Vechiului Testament așa cum le cunoaștem din Sfintele Scripturi vechi, însă ortodocșii vor face concesii mari textului ebraic.

Din cauza acestei tendințe, care se manifestă până astăzi, ediția sinodală din 1914 este ultima ediție a Sfintei Scripturi fidelă textului Septuagintei. De-a lungul secolului care a trecut de la prima sa tipărire, ea a dat proba timpului, câștigând încrederea și prețuirea cărturarilor și credincioșilor deopotrivă, dovedindu-se a fi o mărturie curată a cuvântului dumnezeiesc, neîntinată de învățături străine. Neîndoios, ea ar putea fi supusă unei revizui, având mici erori de traducere și neaduceri la zi ale unor cuvinte și expresii foarte vechi, însă o asemenea muncă pare cu neputință de înfăptuit în acest veac viclean și înșelător. În această ediție centenară, ne-am mărginit la a-i duce îmbunătățiri minime, de neapărată trebuință, care, sperăm, vor înlesni citirea ei.

Ce aduce nou ediția centenară din 2014 ?

Ediția din 2008 a constituit o fotocopiere a ediției originale din 1914. Ea re-produce cele 1646 de pagini originale, la care se adaugă un canon din Pidalion cu privire la cărțile canonice ale Vechiului și Noului Testament, ilustrații și hărți. Având în vedere că a fost o reproducere a textului original, ediția din 2008 a prezentat aceleași dezavantaje cu acesta: caracterul prea mic și prin urmare mai greu de citit, greșelile de tipar existente în original, și o neuniformizare a limbii utilizate datorată faptului că ediția din 1914 a văzut lumina tiparului cam în același timp în care Academia Română statornicea noile reguli ale limbii moderne.

Ediția centenară este o retipărire a textului original cules și, prin urmare, a fost posibilă redarea textului cu caractere mai mari, mai ușor de citit, ceea ce a însemnat totodată un număr mai mare de pagini față de original. De asemenea,

au fost eliminate greșelile de tipar din original și s-a realizat o minimă uniformizare a limbii, care a presupus folosirea de-a lungul întregului text a acelorași forme ale cuvintelor, **fără a se schimba nici un cuvânt în sine sau a afecta în vreun fel topica**. Au fost înnoite unele părți de vorbire, precum: în preajma (în loc de 'împreajma'), dimprejur (din prejur), celălalt (cellalt, celalt) etc; au fost păstrate forme vechi ale verbelor, precum: a îngrija, a plini, a spăimânta, a despărți - despărțească, a ucide - ucigă, a prinde - prinză etc, ca și forme vechi ale substantivelor: acoperământuri, roate, schiptru etc; a fost utilizată o singură formă pentru un cuvânt dat: împestrîțat (în loc de împestreit, împistrit, împestrit), nesilnic (năsâlnic, năsilnic) etc. Formele întrebuițate au fost alese pentru o citire și înțelegere mai ușoară a textului, dar și pentru păstrarea graiului bisericesc vechi, plin de dulceață.

Pentru a nu schimba cuvinte, folosind sinonime și locuțiuni - care puteau fi asemănătoare sau ar fi putut lumina textul -, cuvintele și expresiile arhaice au fost adunate și explicitate într-un glosar. Adăugăm, de asemenea, unități de măsură și monede din vremurile scripturistice, lunile anului evreiesc, o scurtă cronologie a împăraților lui Iuda și Israil și proorocii care au profețit în vremea lor, precum și hărți.

Ediția centenară va avea, în plus față de ediția sinodală din 1914, miniaturi la începutul fiecărei cărți a Vechiului și Noului Testament. Încă din primele veacuri creștine, manuscrisele Sfintei Scripturi au fost împodobite cu miniaturi iscusit zugrăvite. Această tradiție a existat și în țările Române, cele mai cunoscute codice - precum Tetraevangheliarul lui Urie (copiat de mână și pictat la anul 1429) sau Liturghierul Mănăstirii Slatina (secolul XVI) - fiind manuscrise pe pergament săvârșite cu cerneluri colorate, bogat ornamentate. În ultimele secole, influența protestantă s-a făcut simțită și asupra tradiției ilustrării Sfintei Scripturi cu miniaturi, ediției sinodale din 1914 lipsindu-i aceste elemente decorative, care îmbină în chip măiestrit imaginea cu cuvântul dumnezeiesc. Prin împodobirea cu imagini a actualei ediții, se dorește reluarea tradiției decorării cărților bisericești, îndeosebi a Sfintei Scripturi.

Această ediție a fost realizată prin purtarea de grijă și cu binecuvântarea arhipăstorului nostru, Episcopul Flavian Ilfoveanul, care ne-a sprijinit și încurajat duhovnicește în această lucrare. Și mai presus de toate, acestea au fost cu putință prin nețărmurita grijă și dragoste de oameni ale Dumnezeuului nostru, care a înmulțit puterea și temeritatea acolo unde ele au lipsit și a făcut să prisosească darul acolo unde au lipsit iscusința și vrednicia.

*Editura Adormirea Maicii Domnului
București, 2014*

DUMNEZEIASCA SCRIPTURĂ A LEGI VECHI FACEREA

CAP. 1. Facerea lumii.

Intru început au făcut Dumnezeu cerul și pământul.

2. Și pământul era nevăzut și netocmit și întuneric era deasupra adâncului; și Duhul lui Dumnezeu se purta pre deasupra apei.

3. Și au zis Dumnezeu: să se facă lumină și s-a făcut lumină.

4. Și au văzut Dumnezeu lumina că este bună; și au despărțit Dumnezeu între lumină și între întuneric.

5. Și au numit Dumnezeu lumina ziua și întunericul l-au numit noapte. Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață; zi una.

6. Și au zis Dumnezeu să se facă tărie

în mijlocul apei; și să fie despărțind apă de apă; și s-a făcut așa.

7. Și au făcut Dumnezeu tăria; și au despărțit Dumnezeu între apa, care era sub tărie și între apa care era deasupra tăriei.

8. Și au numit Dumnezeu tăria cer; și au văzut Dumnezeu că este bine; și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață; ziua a doua.

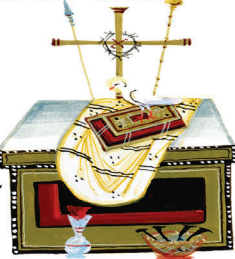
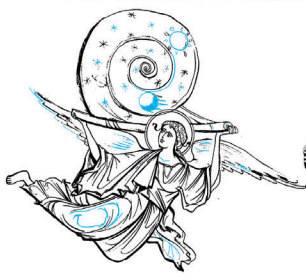
9. Și au zis Dumnezeu: să se adune apa cea de sub cer într-o adunare, și să se arate uscatul; și s-a făcut așa; și s-a adunat apa cea de sub cer întru adunările sale; și s-a arătat uscatul.

10. Și au numit Dumnezeu uscatul pământ și adunările apelor le-au numit mări; și au văzut Dumnezeu că este bine.

11. Și au zis Dumnezeu: să răsară pământul iarbă verde, care să semene

1. Ioan 1, 1-2; Evr. 1, 10; Ps. 101, 26. **2.** Ps. 32, 6. **3.** 2 Cor. 4, 6; Ps. 32, 9. **4.** Isaia 45, 7. **5.** Ps. 73, 17. **6.** Jer. 10, 11-12.

7. Ps. 135, 6; 103, 3; 148, 4. **8.** Jer. 10, 12; 51, 16. **9.** Iov 38, 8; Ps. 32, 7; 103, 10. **10.** Ps. 88, 12. **11.** Luca 6, 44.

APOCALIPSIS

A

SFÂNTULUI IOAN TEOLOGUL

CAP. 1.

Ioan trimite închinăciuni la șapte biserici. Vedenia cerească a sa în Patmos. El vede pre Iisus între șapte sfeșnice și șapte stele.

Lescoperirea lui Iisus Hristos, care Dumnezeu i-au dat lui, ca să arate robilor săi cele ce trebuiește să fie degrabă; și au arătat trimițând-o prin Îngerul său robului său Ioan;

2. Care a mărturisit cuvântul lui Dumnezeu, și mărturisirea lui Iisus Hristos, și câte a văzut.

3. Fericit este cel ce citește, și cei ce aud cuvintele proorociei acesteia, și păzesc cele scrise întru dânsa, că vremea aproape este.

4. Ioan celor șapte biserici care sunt în

Asia: dar vouă și pace de la cel ce este, și cel ce era, și cel ce vine, și de la cele șapte Duhuri care sunt înaintea Scaunului lui;

5. Și de la Iisus Hristos, martorul cel credincios, cel întâi născut din morți, și stăpânul împăraților pământului. Care ne-au iubit pre noi, și cu sângele său ne-au spălat de păcatele noastre.

6. Și ne-au făcut împărați și preoți lui Dumnezeu și Tatălui său; lui slava și puterea în vecii vecilor, amin.

7. Iată, vine cu norii, și-l va vedea pre el tot ochiul, și cei ce l-au împuns; și vor plânge înaintea lui toate semințiile pământului. Așa, amin.

8. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, zice Domnul, cel ce este, și cel

L. 1. Ioan 3, 32; 22, 6-7. **2.** 6, 9. **3.** 22, 7; 1 Petru 4, 7. **4.** Ieș. 3, 14; Evr. 13, 18; Isaia 11, 2.

5. 3, 14; Fapte 26, 23; Gal. 2, 20; Evr. 9, 14. **6.** 5, 10; 1 Petru 2, 5. **7.** Zah. 12, 10; Ioan 19, 37. **8.** 22, 13; Isaia 41, 4.

ce era, și cel ce vine, Atotțiitorul.

9. Eu Ioan, cel ce sunt și fratele vostru, și părtaş întru necazul și întru împărăția și întru răbdarea întru Iisus Hristos, fost-am în ostrovul ce se cheamă Patmos, pentru cuvântul lui Dumnezeu, și pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.

10. Fost-am în Duh într-o zi de Duminiică, și am auzit după mine glas mare ca de trâmbiță,

11. Zicând: eu sunt Alfa și Omega, cel dintâi și cel de pre urmă, și ce vezi, scrie în carte, și o trimite celor șapte biserici ce sunt în Asia: la Efes și la Smirna și la Pergam și la Tiatira și la Sardes, și la Filadelfia și la Laodichia.

12. Și m-am întors să văz glasul care vorbea cu mine. Și întorcându-mă, am văzut șapte sfeșnice de aur;

13. Și în mijlocul celor șapte sfeșnice asemenea Fiului Omului, îmbrăcat cu haină lungă, și încins pre la țâțe cu brâu de aur.

14. Iar capul lui și părul alb, ca lâna cea albă, ca zăpada; și ochii lui ca para focului;

15. Și picioarele lui asemenea cu arama de Livan, ca într-un cuptor fiind arse; și glasul lui ca glas de ape multe.

16. Și având în mâna sa cea dreaptă șapte stele; și din gura lui sabie cu două ascuțituri, ascuțită ieșind; și fața lui precum soarele luminează întru puterea sa.

17. Și dacă l-am văzut pre el, am căzut la picioarele lui ca un mort. Și au pus mâna sa cea dreaptă preste mine, zicând mie: nu te teme; eu sunt cel dintâi și cel de pre urmă.

18. Și cel ce sunt viu, și am fost mort; și iată, sunt viu în vecii vecilor, amin; și am cheile Iadului și ale morții.

19. Scrie cele ce ai văzut și cele ce sunt, și cele ce vor să fie după acestea;

20. Taina celor șapte stele, care le-ai văzut în dreapta mea și cele șapte sfeșnice de aur: cele șapte stele, Îngerii celor șapte biserici sunt; și cele șapte sfeșnice care le-ai văzut, șapte biserici sunt.

CAP. 2.

Cele scrise Îngerului Efesenilor. Nicolaiți.

Cele arătate Îngerului Smirnenilor. Cele însemnate Îngerului Pergaminenilor.

Antipa, Valaam, Nicolaiți. Cele scrise Îngerului Tiatirelor.

Ingerului bisericii Efesului scrie: acestea zice cel ce ține cele șapte stele în dreapta sa, cel ce umblă în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur:

2. Știu faptele tale, și osteneala ta, și răbdarea ta, și cum că nu poți suferi pre cei răi; și ai ispitit pre cei ce se zic pre sine apostoli, și nu sunt, și i-ai aflat pre ei mincinoși;

3. Și ai purtat, și ai răbdare, și pentru numele meu te-ai ostenit și nu ai încetat.

4. Ci am asupra ta, că dragostea ta cea dintâi o ai părăsit.

5. Drept aceea adu-ți aminte de unde ai căzut, și te pocăiește, și fă faptele cele dintâi; iar de nu, vin la tine curând, și voi mișca sfeșnicul tău din locul său, de nu te vei pocăi.

6. Ci aceasta ai, că urăști faptele Nico-

9. Rom. 8, 17. 13. 2, 1; Iez. 1, 26. 14. 2, 18.

18. Rom. 6, 9. 19. 14, 13; 4, 1. 20. Mal. 2, 7. 2. 1. 1, 13, 16. 2. 1 Ioan 4, 2. 3. Gal. 6, 9; Evr. 12, 5. 6. Ps. 138, 21.

laiților, care și eu le urăsc.

7. Cei ce au ureche, auză ce Duhul zice bisericilor: celui ce va birui voi da lui să mănânce din pomul vieții, care este în mijlocul Raiului lui Dumnezeu.

8. Și Îngerului bisericii Smirnenilor scrie: acestea zice cel dintâi și cel de pre urmă, care au murit, și au înviat:

9. Știu faptele tale, și necazul, și sărăcia, (ci bogat ești) și hula celor ce se zic pre sine Iudei și nu sunt, ci sinagogă a satanei.

10. Nimic nu te teme de cele ce vei să pătimești; că iată, diavolul va să arunce dintru voi în temniță, ca să vă ispitiți; și veți avea necaz în zece zile; fii credincios până la moarte, și voi da ție cununa vieții.

11. Cel ce are ureche, auză ce Duhul zice bisericilor: cel ce biruiește nu se va nedreptăți de moartea cea de a doua.

12. Și Îngerului bisericii celei din Pergam scrie: acestea zice cel ce are sabia ascuțită de amândouă părțile:

13. Știu faptele tale, și unde locuiești, unde este scaunul satanei; și ții numele meu, și nu ai lepădat credința mea în zilele în care era Antipa martorul meu cel credincios, care s-a ucis la voi, unde locuiește satana.

14. Ci am asupra ta puține, că ai acolo pre cei ce țin învățătura lui Valaam, care învăța pre Valac să pună sminteală înaintea fiilor lui Israil, ca să mănânce de cele jertfite idolilor, și să curvească.

15. Așa ai și tu pre cei ce țin învățătura Nicolaiților, care eu o urăsc.

16. Pocăiește-te; iar de nu, vin la tine curând, și voi face cu ei război cu sabia gurii mele.

17. Cel ce are ureche, auză ce Duhul zice bisericilor: celui ce biruiește voi da lui să mănânce din mana cea ascunsă, și voi da lui piatră albă, și în piatră nume nou scris, care nimeni nu-l știe fără numai cel ce îl ia.

18. Și Îngerului bisericii celei din Tiatira scrie: acestea zice Fiul lui Dumnezeu, cel ce are ochii săi ca para focului, și picioarele sale sunt asemenea cu arama de Livan:

19. Știu faptele tale și dragostea și slujba și credința și răbdarea ta și faptele tale, cele de pre urmă sunt mai multe decât cele dintâi.

20. Ci am asupra ta puține, că lași pre muierea Iezavel, care se zice pre sine proorociță, a învăța și a amăgi pre robii mei să curvească, și să mănânce cele jertfite idolilor.

21. Și am dat ei vreme ca să se pocăiască de curvia sa și nu s-a pocăit.

22. Iată, eu o pun pre ea în pat, și pre cei ce curvească cu ea în necaz mare, de nu se vor pocăi de faptele lor.

23. Și pre fiii ei îi voi ucide cu moarte; și vor cunoaște toate bisericile că eu sunt cel ce cerc răunchii și inimile; și voi da vouă unuia fiecăruia după faptele voastre.

24. Iar vouă zic, și celorlalți din Tiatira, câți nu au învățătura aceasta, și care nu au cunoscut adâncurile satanei, precum zic: nu voi pune preste voi altă greutate.

25. Însă ce aveți, țineți până voi veni.

7. Mat. 11, 15. 8. 22, 13. 9. 3, 9. 10. Mat. 10, 28. 12. Efes. 6, 17; Evr. 4, 12. 13. 13, 2; 3, 8. 14. Num. 25, 2; 2 Petru 2, 5; Iuda 11.

16. 19, 15. 17. 3, 12; 19, 12. 18. 1, 14. 20. 3 Împ. 16, 31. 22. 18, 9. 23. Ps. 7, 10. 25. 3, 11.

9. Și îmi zice: vezi, nu; că dimpreună cu tine rob sunt, și cu frații tăi proorocii și cu cei ce păzesc cuvintele cărții acesteia; lui Dumnezeu te închină.

10. Și îmi zice: să nu pecetluiești cuvintele proorociei cărții acesteia; că vremea aproape este.

11. Cel ce face strâmbătate, mai facă strâmbătate; și cel ce se spurcă, mai spurce-se; și cel drept, mai facă dreptate; și cel sfânt, mai sfințească-se.

12. Iată vin degrabă; și plata mea este cu mine, ca să dau fiecăruia precum va fi fapta lui.

13. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, cel dintâi și cel de pre urmă.

14. Fericiți cei ce fac poruncile lui, ca să fie stăpânirea lor preste lemnul vieții și pre porți să intre în cetate.

15. Iar afară câinii și fermecătorii și curvarii și ucigașii și închinătorii de idoli și tot cel ce iubește și face minciună.

16. Eu Iisus am trimis pre Îngerul meu ca să mărturisească vouă acestea în biserici. Eu sunt rădăcina și sămânța lui David, steaua cea strălucitoare și de dimineață.

17. Și duhul și mireasa zic: vino. Și cel ce aude să zică: vino. Și cel însetat să vină. Și cel ce voiește, ia apa vieții în dar.

18. Că mărturisesc la tot cel ce aude cuvintele proorociei cărții acesteia. De va adăuga cineva la acestea, va pune Domnul Dumnezeu preste el toate rănile cele scrise în cartea aceasta;

19. Și de va scoate cineva din cuvintele cărții proorociei acesteia, va scoate Dumnezeu partea lui din cartea vieții și din cetatea cea sfântă și din cele scrise în cartea aceasta.

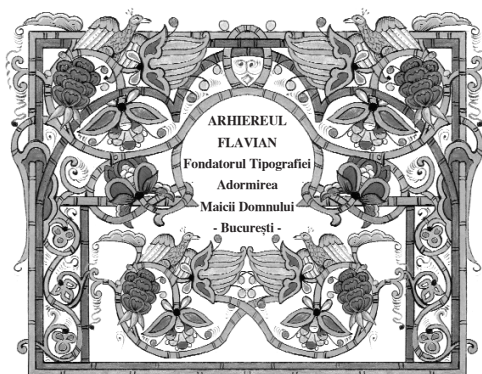
20. Zice cel ce mărturisește acestea: așa, vin curând, amin. Așa, vino, Doamne Iisuse.

21. Darul Domnului nostru Iisus Hristos cu voi toți, AMIN!

9. Mat. 4, 19. 10. Dan. 8, 26; 1, 3; Fil. 4, 5. 11. 2 Tim. 3, 13. 12. 3, 11; Rom. 2, 6. 13. 1, 8; 2, 8; 21, 6; Isaia 41, 4; 44, 6; 48, 12. 15. 21, 8; 1 Cor. 6, 10.

16. 1, 1-2; 5, 5; Isaia 11, 10; Rom. 15, 12; 2 Petru 1, 19. 17. 21, 6; Isaia 55, 1; Ioan 7, 37. 19. Deut. 4, 2; Fil. 4, 3. 20. 1, 7.

SFÂRȘIT ȘI LUI DUMNEZEU SLAVĂ!

**CANONUL 85 AL SFINȚILOR
ȘI ÎNTRU TOT LĂUDAȚILOR APOSTOLI
PRIVIND ALCĂTUIREA DUMNEZEIEȘTII SCRIPTURI
A VECHIULUI ȘI A NOULUI TESTAMENT**

Fie vouă tuturor clericilor și mirenilor cărți vrednice de cinstire și sfinte: ale Testamentului celui vechi adică, ale lui Moise cinci, Facerea, Ieșirea, cea Leviticească, Numeri, a doua Lege. A lui Isus Navi una, a Judecătorilor una. A lui Ruth una. A Împăraților patru. Paralipomena din Cartea zilelor două. Esdra două. Estera una, a Macabeilor trei; a lui Iov una; Psaltirea una. A lui Solomon trei, Pildele, Ecclesiastul, și Cântarea Cântărilor; a Proorocilor douăsprezece: Una a lui Isaia; una lui Ieremia; una a lui Iezechiil; una a lui Daniil. Din afară însă mai adaugă-se vouă a învăța tinerii voștri, înțelepciunea a mult învățatului Sirah. Iar ale noastre, adică ale Noului Testament, Evanghelii patru, a lui Matei, a lui Marcu, a lui Luca, și a lui Ioan. Patrusprezece Epistolii ale lui Pavel. Două Epistolii ale lui Petru. Ale lui Ioan trei. A lui Iacov una. A lui Iuda una. Ale lui Clement două Epistolii. Și așezământurile cel prin mine Clement în opt cărți proglăsuite către voi Episcopii (care nu trebuie a se publica către toți pentru cele într-însele tainice) și faptele noastre al Apostolilor.

TÂLCUIRE

După ce au învățat Apostolii și au legiuit prin sfințitele lor Canoane în ce chip se cuvine atât clericii, cât și de obște toți mirenii creștini în a vieții în lume; în sfârșit învață, și care cărți se cade a le citi. Și cărțile adică cele ne canonisite și minciunosuprascrise au învățat în canonul lor al 60-lea să nu le citim. Iar cele canonisite și sfinte prin canonul acesta ne învață pe noi să le citim, pe care le și numără, precum aici se văd. Pomeniște însă cărțile acestea și Soborul cel din Laodiceea în canonul 60 și cel din Cartagina în canonul 32 dar și marele Atanasie în prăznuitoarea sa Epistolie a 39. Și Grigorie Teologul în stihurile sale, și Amfilohie al Iconiei prin Iamvicești stihuri. Deci marele Atanasie în pomenita Epistolie în două desparte toate

Prooroc	Împăratul Iudei	Anii de domnie	Anii de domnie	Împăratul lui Israel	Prooroc
Ieremia	Eliachim/ Ioachim Fiul lui Iosia IV Împ. 23, 34	608-597 (11 ani)			<i>Prima robie a Iudei în Vavilon; Proorocul Daniil se numără printre cei duși în robie</i>
Ieremia Iezechiil Varuh	Iehonia/Ioahin Fiul lui Eliachim IV Împ. 24, 6	597 (3 luni)			<i>Cea de-a doua robie a Iudei în Vavilon; Proorocul Iezechiil se numără printre cei duși în robie</i>
Ieremia Iezechiil	Sedechia/ Vatania Fiul lui Ioahin IV Împ. 24, 17	597-586 (11 ani)			
Iezechiil Avacum Daniil	586 <i>Ierusalimul și primul Templu sunt distruse</i>				<i>Ultima ducere în robie a iudeilor în Vavilon</i>
Agheu Zaharia Maleahi	După 500 <i>Rămășița iudeilor se întoarce din robie</i>				<i>Sunt reconstruite Ierusalimul și cel de-al doilea Templu</i>

Nu există o opinie unanimă, printre istorici, cu privire la anii de domnie a împăraților lui Iuda și Israel, din următoarele motive:

- *durata de domnie a unora dintre împărați include o perioadă de co-regență;*
- *când sunt socotite în Scriptură duratele de domnie, se pot include părți din an ca an întreg; o scurtă perioadă de suprapunere - precum transferul puterii de la tată la fiu - poate fi socotită ca an întreg pentru ambii împărați.*

De asemenea, există o serie de neconcordanțe referitoare la perioadele în care au profețit diverși prooroci.

ABREVIERI

VECHIUL TESTAMENT

Fac.	Facerea	Tovit	Cartea lui Tovit
Ieș.	Ieșirea	Iudit	Cartea Iuditei
Lev.	Leviticul	Varuh	Proorocia lui Varuh
Num.	Numerii	3 Esdra	III Esdra
Deut.	A Doua Lege (Deuteronomul)	Întel.	Cartea Înțelepciunii lui Solomon
Is. Navi	Cartea lui Isus Navi	Sirah	Cartea Înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirah
Jud.	Judecătorii	1 Mac.	I Macavei
Rut	Cartea Rut	2 Mac.	II Macavei
1 Împ.	I Împărați	3 Mac.	III Macavei
2 Împ.	II Împărați		
3 Împ.	III Împărați		
4 Împ.	IV Împărați		
1 Paral.	I Paralipomene		
2 Paral.	II Paralipomene		
Esdra	Cartea lui Esdra și a lui Neemia	Mat.	Evanghelia de la Matei
Neem.	Cartea lui Neemia	Marcu	Evanghelia de l Marcu
Estir	Cartea Estirei	Luca	Evanghelia de la Luca
Iov	Cartea lui Iov	Ioan	Evanghelia de la Ioan
Ps.	Psaltirea	Fapte	Faptele Sf. Apostoli
Pilde	Pildele lui Solomon	Rom.	Epistolia către Romani
Ecl.	Eclisiastul	1 Cor.	I Corinteni
Cânt.	Cântarea Cântărilor lui Solomon	2 Cor.	II Corinteni
Isaia	Proorocia lui Isaia	Gal.	Epistolia către Galateni
Ier.	Proorocia lui Ieremia	Efes.	Epistolia către Efeseni
Plâng.	Plângerile lui Ieremia	Filip.	Epistolia către Filippeni
Iez.	Proorocia lui Iezechiil	Col.	Epistolia către Coloseni
Dan.	Proorocia lui Daniil	1 Tes.	I Tesalonicheni
Osie	Proorocia lui Osie	2 Tes.	II Tesalonicheni
Ioil	Proorocia lui Ioil	1 Tim.	I Timotei
Amos	Proorocia lui Amos	2 Tim.	II Timotei
Avdie	Proorocia lui Avdie	Tit	Epistolia către Tit
Iona	Proorocia lui Iona	Fil.	Epistolia către Filimon
Mih.	Proorocia lui Miheea	Evr.	Epistolia către Evrei
Naum	Proorocia lui Naum	Iac.	Epistolia lui Iacov
Avac.	Proorocia lui Avacum	1 Petru	I Petru
Sof.	Proorocia lui Sofonie	2 Petru	II Petru
Agheu	Proorocia lui Agheu	1 Ioan	I Ioan
Zah.	Proorocia lui Zaharia	2 Ioan	II Ioan
Mal.	Proorocia lui Maleahi	3 Ioan	III Ioan
		Iuda	Epistolia lui Iuda
		Apoc.	Apocalipsis a Sfântului Ioan Teologul

NOUL TESTAMENT

CUPRINS

<i>La centenarul ediției sinodale din 1914</i>	5
--	---

VECHIUL TESTAMENT

Facerea	13
Ieșirea	86
Leviticul	145
Numerii	187
A Doua Lege	247
Cartea lui Isus Navi	301
Judecătorii	337
Cartea Rut	372
Cartea Întâia a Împăraților	377
Cartea A Doua a Împăraților	423
Cartea A Treia a Împăraților	461
Cartea A Patra a Împăraților	506
Cartea Întâia Paralipomene	548
Cartea A Doua Paralipomene	588
Cartea lui Esdra și a lui Neemia	636
Cartea lui Neemia	650
Cartea Estirei	670
Cartea lui Iov	684
Psaltirea Proorocului și Împăratului David	722
Pildele lui Solomon	817
Eclisiastul	852
Cântarea Cântărilor lui Solomon	863
Proorocia lui Isaia	869
Proorocia lui Ieremia	938
Plângerile lui Ieremia	1008
Proorocia lui Iezehiil	1016
Proorocia lui Daniil	1084
Proorocia lui Osie	1105
Proorocia lui Ioil	1116
Proorocia lui Amos	1120
Proorocia lui Avdie	1128
Proorocia lui Iona	1130

Proorocia lui Miheea	1133
Proorocia lui Naum	1139
Proorocia lui Avacum	1142
Proorocia lui Sofonie	1145
Proorocia lui Agheu	1149
Proorocia lui Zaharia	1152
Proorocia lui Maleahi	1164
Cartea lui Tovit	1168
Cartea Iuditei	1181
Proorocia lui Varuh	1201
Cartea lui Ieremia Proorocul	1208
Cântarea celor trei Tineri în cuptorul Vavilonului	1212
Cartea A Treia a lui Esdra	1215
Cartea Înțelepciunii lui Solomon	1236
Cartea Înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirah	1257
Istoria Susanei	1312
Istoria omorării balaurului și a sfârâmării lui Vil, despărțită de la sfârșitul Cărții lui Daniil	1315
Cartea Întâia a Macaveilor	1318
Cartea A Doua a Macaveilor	1359
Cartea A Treia a Macaveilor	1390
Rugăciunea lui Manasi Împăratul Iudei când era rob în Vavilon	1403

NOUL TESTAMENT

Sfânta Evanghelie de la Matei	1407
Sfânta Evanghelie de la Marcu	1456
Sfânta Evanghelie de la Luca	1487
Sfânta Evanghelie de la Ioan	1538
Faptele Sfinților Apostoli	1577
Epistoliile Sfântului Apostol Pavel	
Epistolia către Romani	1626
Epistolia Întâia către Corinteni	1647
Epistolia A Doua către Corinteni	1667
Epistolia către Galateni	1681
Epistolia către Efeseni	1689

Epistolia către Filippeni	1697
Epistolia către Coloseni	1603
Epistolia Întâia către Tesalonicheni	1708
Epistolia A Doua către Tesalonicheni	1713
Epistolia Întâia către Timotei	1716
Epistolia A Doua către Timotei	1722
Epistolia către Tit	1727
Epistolia către Filimon	1730
Epistolia către Evrei	1732
Epistolia Sobornicească a Sf. Apostol Iacov	1748
Epistolia Sobornicească Întâia a Sf. Apostol Petru	1754
Epistolia Sobornicească A Doua a Sf. Apostol Petru	1760
Epistolia Sobornicească Întâia a Sf. Apostol Ioan	1764
Epistolia Sobornicească A Doua a Sf. Apostol Ioan	1770
Epistolia Sobornicească A Treia a Sf. Apostol Ioan	1771
Epistolia Sobornicească a Sf. Apostol Iuda	1772
Apocalipsis a Sf. Ioan Teologul	1775
Canonul 85 al Sfinților și întru tot lăudaților Apostoli privind alcătuirea dumnezeieștii scripturi a vechiului Și a noului testament	1799
Glosar	1803
Unități de măsură	1861
Monede	1862
Lunile anului evreiesc	1863
Tabel cronologic al împăraților lui Iuda și Israil și al proorocilor care au profețit în vremea lor	1864
Hărți	1868
Abrevieri la note de subsol	1884
Cuprins	1885

sămânță după fel și după asemănare, și pom roditor, care să facă rod, căruia să fie sămânța lui într-însul după fel pre pământ; și s-a făcut așa.

12. Și a dat din sine pământul iarbă verde, care seamănă sămânță după fel și după asemănare; și pom roditor, care face rod, a căruia sămânța lui este într-însul după fel pre pământ; și au văzut Dumnezeu că este bine.

13. Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață; ziua a treia.

14. Și au zis Dumnezeu: să se facă luminători întru tăria cerului, ca să lumineze pre pământ și să despărtească între zi și între noapte. Și să fie spre semne și spre vremi și spre zile și spre ani.

15. Și să fie spre luminare întru tăria cerului, ca să lumineze pre pământ și s-a făcut așa.

16. Și au făcut Dumnezeu doi luminători mari: luminătorul cel mai mare spre stăpânirea zilei; iar luminătorul cel mai mic spre stăpânirea nopții și stelele.

17. Și i-au pus pre ei Dumnezeu întru tăria cerului, ca să lumineze pre pământ.

18. Și să stăpânească preste zi și preste noapte și să despărtească între lumină și între întuneric; și au văzut Dumnezeu că este bine.

19. Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață; ziua a patra.

20. Și au zis Dumnezeu: să scoată apele vietăți cu suflete vii și păsări zburătoare pre pământ sub tăria cerului; și s-a făcut așa.

21. Și au făcut Dumnezeu chiții cei mari și tot sufletul vietăților, ce se târăsc, care

le-au scos apele după felul lor; și toată pasărea zburătoare după fel; și au văzut Dumnezeu că sunt bune.

22. Și le-au binecuvântat Dumnezeu, zicând: creșteți și vă înmulțiți și umpleți apele mării, și cele zburătoare să se înmulțească pre pământ.

23. Și s-a făcut seară, și s-a făcut dimineață; ziua a cincea.

24. Și au zis Dumnezeu: să scoată pământul suflet viu după fel de cele cu patru picioare și de cele ce se târăsc și hiare pre pământ după fel; și s-a făcut așa.

25. Și au făcut Dumnezeu hiarele pământului după felul lor și dobitoacele după felul lor și toate cele ce se târăsc pre pământ după felul lor; și au văzut Dumnezeu că sunt bune.

26. Și au zis Dumnezeu: să facem om după chipul nostru și după asemănare; și să stăpânească peștii mării și păsările cerului și dobitoacele și tot pământul și toate vietățile cele ce se târăsc pre pământ.

27. Și au făcut Dumnezeu pre om, după chipul lui Dumnezeu l-au făcut pre dânsul, bărbat și femeie i-au făcut pre ei.

28. Și i-au binecuvântat pre ei Dumnezeu zicând: creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul; și-l stăpâniți pre el și stăpâniți peștii mării și păsările cerului și toate dobitoacele și tot pământul și toate vietățile, care se târăsc pre pământ.

29. Și au zis Dumnezeu: iată am dat vouă toată iarba, ce face sămânță de semănat, care este deasupra a tot pământul; și tot pomul, care are întru sine rod cu sămânță de semănat, va fi vouă de mâncare.

14. Ps. 135, 6-9; 8, 4. 16. Ps. 135, 6-9; 8, 4. 18. Ps. 103, 20-21. 21. Ps. 103, 26.

22. 8, 16; 9, 1; 35, 11. 26. 5, 1; 9, 6. 27. Col. 3, 10; Mat. 19, 4; Marcu 10, 6. 28. 8, 16; 9, 2; 35, 11. 29. 9, 3.